

<p>Izhaja vsakega 10. in 25. v mesecu.</p> <p>Naročnina do konca leta 1926 30 Din.</p> <p>Številka pošto-čekovnega urada Ljubljana 12.592.</p>	<p>Ljudska</p> <h1>Samouprava</h1> <p>Glasilno gospodarstva, prosvete in politike.</p>	<p>Uredništvo in upravnništvo: Kočevje št. 18.</p> <p>Telefon šte. 5.</p> <p>Oglasi: mali beseda 2 Din, sicer po dogovoru. V uredniškem delu vrstica Din 10.—</p>
--	--	---

Vsebina: Naša zunanja politika. — Zveza Slovenije z morjem. — Oblastne volitve. — Iz NRS. — Dopisi. — Tedenske vesti. — Gospodarstvo. — Inserati. — Podlistek: † Pisateljica Zofka Kveder-Demetrovič.

Naša zunanja politika.

Zunanja politika vsake države mora po svoji metodi biti stvaren odsev notranjih prilik. Cilj ji itak narekuje imperativno naravno narodno hotenje, dano po rasi, po pridobitnih prilikah in tradiciji ter po potenci sosedov.

Izhajajoč iz teh vidikov narekuje naši diplomaciji konečni narodni cilj pripadnost našega naroda k Slovanstvu, k mogočni slovanski družini, katere najzapadnejša veja smo s Čehi mi in katere najvzhodnejši ogranki se napajajo v Rumenu morju in pljuskujejo ob japonsko obalo, odbijajoč se ob Himalajske višave, za katero leži Indija — Koromandija... Pridobitno je naša država pretežno agrarna, vsled česar rabimo v svrhu spopolnjevanja dobrih gospodarskih pogodb z industrijskimi državami, da damo mi njim našo moko, mast in meso, oni pa nam proizvode svojih fabrik. Pri tem se moramo držati načela dobrega trgovca, ki podpira svojega odjemalca. Mi kot taki politične tradicije kot celota sploh nimamo druge kot rodoljubno slovansko, ker Nemaniči, Tvrtkoviči in Tomislavi so bili koncem koncev le nositelji večalimanj separatne plemenske ideje, ki je danes s pokrajinsko istovetna, torej že davno po razvoju za zunanjo politiko zastarela. Vprašanje glede sosedov je za zunanjo politiko najtežje. Tu leži velikanski kamen spodtike v našem razvoju, da imamo za sosedo velesilo Italijo, ki se je sicer šele pred 56 leti ujedinila v enotno državno tvorbo kot mi pred osmimi, in ki s svojimi 314.000 km² prekaša nas le za 64.000 km² površine, ki pa ima že triinpolkrat toliko prebivalstva kot Jugoslavija in

katero prebivalstvo vidi v naši rodovitni in še redko naseljeni zemlji svojo naravno izseljeniško deželo. V primeri z Jugoslavijo je Italija težka industrijska, kapitalistična in nadkriljujoča militaristična država, s katero brez dobre zaveznice ne smemo priti v konflikt. Taka zaveznica pa v resnem slučaju lahko pomeni svetovno vojno, katere pa radi Italije mi ne smemo užgati. Italija se tega svojega preponderandnega položaja nasproti nam dobro zaveda, vsled česar skoro izsiljuje gotove koncesije od nas. Rapalska pogodba in nettunske konvencije so najboljši dokaz za to. Toda moramo potrpeti; zaenkrat moramo biti zadovoljni, da smo se ujedinili v lastni državi, ter moramo gledati, da dobimo vsaj 30 let mirnega razvoja, da vzraste v novem državnem duhu prave demokratičnosti in pravega ponosa naša mladina, prva naša čista državna generacija in njen naraščaj, ki bo predstavljal, ako bomo dobro skrbeli za narodno zdrave socijalne, sanitetne in gospodarske razmere, narod od ca 20 milijonov duš. Vmes pa moramo gledati, da s primernim zavezništvom in paralelnostjo interesov z drugimi državami na diplomatičnem polju pariramo pohlepne udarce ljubeznjive sosedo. Ta si išče za slučaj resnosti zaveznike v naših sosedih, zlasti Romuniji in Madžarski, ki bi jih rada ujedinila v novo protislovansko velesilo Madžar-Romunijo, ki bi jo izigravala proti nam. Poleg tega skuša za našim hrbtom v Bolgariji dobiti trdnih tal, dočim je Albanijo in Grčijo, kolikor je te nezanesljive dežele sploh mogoče pridobiti, že pridobila.

Vzpričo tega položaja je jasno, da vodi Italija proti nam okoljevalno politiko. V njenem načrtu leži očitno najpreje priklopitev Jugoslavije, v tej ali oni obliki,

svoji državi, nakar bi prišle na vrsto naše sosedo, ki pomagajo sedaj Italiji pri njeni ekspanziji na Balkanu.

Ta politika Italije bo doživela ne samo fijasko, ampak naravnost težak polom. O tem ni dvoma. Nas žene v naročje s Francozi in Rusi sporazumljenih Nemcev, s katerimi nas itak vežejo paralelni gospodarski in politični interesi, oboje na težak račun Italije.

Vprašanje je le, ali se bo ta obkroževalna in zavojevalna politika Italije zrušila vsled njenih notranjih skrajno nezdravih razmer, ki bodo prišle prej ali slej v Italijo do nezaslišanega izbruha, proti kateremu bo morda bivša ruska revolucija le igrača, ali pa vsled zunanjih udarcev. Mišljenja sem, da bo prvo slučaj.

Pravi odgovor na to vprašanje naj pa da naša diplomacija z dejanji. Naše tradicije itak vodijo k Rusiji, kateri hoče Italija pod protektoratom gotove principijelno protislovanske velesile zapirati pot v Sredozemno morje, naši politični in gospodarski interesi nas silijo k vzajemnemu sodelovanju z Nemčijo, a naše srce nas vleče k Franciji, pri čemur pa tudi z Italijo ni treba, da smo v sovraštvo.

In to je brezdvomno bližnja pot naše diplomacije.

Dr. S.

Zveza Slovenije z morjem.

Kočevje, 20. novembra 1926.

Naši slovenski politiki so nam z odklonitvijo Wilsonove črte zapravili železniško zvezo Ljubljana - Št. Peter - Reka z Opatijo vred. Vsled tega je Slovenija z ozirom na ostalo državo v nekaki prometni vreči, odrezani od morja, dasi naša trgovina in in-

† Pisateljica Zofka Kveder-Demetrovič.

To nedeljo 21. novembra 1926 je umrla v Zagrebu odlična slovenska in hrvatska pisateljica Zofka Kveder-Demetrovič, prvakinja ne samo slovenskih, ampak po svojem naziranju in delovanju tudi jugoslovanskih žena. Navzlic visoki inteligenci je v vseh svojih spisih ostala čuvstvena žena v pravem pomenu besede. To je bila tudi v življenju, ki ji ni prihranilo takorekoč nobenega razočaranja. V svojem duhu je združevala žensko čuvstvenost in idealnost z iniciativnostjo moža. Revije „Slovenka“, ki je iz-

hajala v Trstu, „Ženski Svet“ in „Jugoslovanska žena“ posvedočujejo to.

Zofka Kveder-Demetrovič je bila rojena leta 1878 v Loškem potoku, okraj Kočevje. Že s 17. leti si je služila svoj kruh v neki ljubljanski odvetniški pisarni. Že takrat je jela priobčevati prve podlistke v ljubljanskem časopisju. Uspeh jo je vzpodbudil na sodelovanje pri „Slovenki“, v „Ljubljanskem Zvonu“, „Slovanu“ in „Slovenski Matici“. Leta 1900, komaj 22letna, je izdala interesantno prvo svojo knjigo „Misterij žene“, leta 1901 „Ljubezen“, 1902 zbornik „Odsevi“, 1902 je izhajal v „Slovanu“ prvi njen roman „Nada“. Leta 1904 je postala v

Pragi urednica Vydrovega „Domačega prijatelja“, ki je bil brez dvoma najbolj čitan list med Slovenci. Ž njim je zlasti iz študentovskih vrst naravnost vzgojevala slovenske prijatelje. Njena krepka in brezobzirna kritika posameznih „prvencev“ v tem listu je interesantna specijaliteta zase. Marsikak sedanji slovenski pisatelj je započel svojo pisateljsko karijero v tem listu in marsikateremu študentu so prišle prav Vydrove kronice. Pisala je tudi članke v češkem in nemškem jeziku. V hrvatskem je izdala roman „Hanka“.

Naj ostane prvakinji slovenskih pisateljic spomin svetel!

dustrija, ki zavzema neoporečno prvo mesto v državi, rabi zvezo z morjem kot riba vodo.

Spopolnitev železniškega omrežja v državi v enoten in smotren železniški sistem, ki ima stvarno utemeljen centrum in gospodarsko potrebna podsredišča z vsemi potrebnimi zvezami in napravami, je prvovrstna državna in gospodarska nujnost. Ta nujnost je v državnem oziru v Sloveniji večja nego kje drugod po državi. Da se pa zamore ustvariti enoten sistem, ki bo res sistem in ne morda kakšna mešana kaša, je treba enotnega načrta za vso državo, ali enotnega železniško-stavbnega programa.

Izhajajoč iz tega edino pravilnega stališča je sedanji minister prometa Dr. Vasa Jovanovič predložil vladi to idejo v principijelno odobritev. Vlada jo je odobrila in je te dni razposlala vsem interesentom in gospodarskim korporacijam po celi državi pozive, da k obstoječim načrtom podajo svoje mišljenje glede prog, ki bi posegale v njih območje. In tako bodo te dni v Ljubljani zavzeli svoje stališče interesentje v Sloveniji tudi glede zveze z morjem.

V tem oziru se je najpreje pojavila Musilova proga. To je Ljubljana naj se zveže z morjem s podaljšavo in priključitvijo dosedanje proge Ljubljana — Kočevje preko Broda na Kupu in Brod Moravic na obstoječo železnico Zagreb — Sušak. Musil je, podprt od mestne občine ljubljanske, Kranjske hranilnice itd. izdelal podroben strokovni načrt s točnim stroškovnikom. Ta proga bi bila dolga 45 km in bi stala blizu 170 mil. Din. Bila bi vsled silnih količin v teh krajih se nahajajočega lesa visoko rentabilna. Vojaški strokovnjaki so to progo podaljšali za 5 km v polukrogu okrog Broda, s čimur so zmanjšali vzpon od 23‰ na 16‰ kot je vojaška zahteva. Temu načrtu so se uprli lokalni interesentje okrog Starega trga, ki so zahtevali zvezo zase. S svojo agilnostjo so zainteresirali dva železniška inženirja, Klodiča in Kavčiča, ki sta izdelala nov načrt, glasom katerega naj bi se podaljšala iz Črnomlja poleg obstoječe zveze Črnomelj — Karlovac še ena proga, to je Črnomelj — Severin, kamor naj bi se podaljšala tudi sedanja železnica iz Kočevja, ki bi se združili in šli v eni črti čez Kupo na Vrbovsko. Izvedba tega načrta bi stala danes, všteti Sevnico — Št. Janž, 350 milijonov Din. Ta načrt je prišel glavno vsled tega do večje veljave in v Bleurov zakon o posojilu, ker se je klerikalni poslanec Škulj preenostransko eksponiral za Musilovo progo, kar je izzvalo ljubosumnje drugih strank, zlasti SKS.

Že 1. 1922 je opozoril pisec teh vrstic merodajne vojaške kroge na okoliščino, da bi linija Kočevje—Brod—Moravice ali Kočevje — Severin visela takorekoč v zraku, ako se ne zveže Kočevje z obstoječo progo Straža — Novomesto S podaljšavo Št. Janž — Sevnica se pritegne v zvezi z gornjimi načrti jugozapadno slovensko železniško območje celo Štajersko in deloma tudi Hrvatsko. Kakšno pridobitev pomeni to z ozirom na eksponiranost Ljubljane v resnem slučaju, ni treba razglabljati. Merodajni krogi so si to naziranje usvojili in danes je navzlic kratkovidnemu upiranju Novega mesta, ki noče biti važno železniško središče, ampak le tranzit za druge, popolnoma sigurno, da kadar se podaljša železnica iz Kočevja, da se zveže tudi Straža s Kočevjem in Sevnica s Šentjanžem.

Pojavil pa se je še tretji načrt. Prinesel

ga je vladni svetnik Župnek, ki iz svojega uradnega službovanja odlično pozna Kras in teren, ki pride za zvezo Slovenije z morjem resno v poštev. Ta načrt je resno nevaren tako Klodičevi kot Musilovi črti in sicer ne samo iz gospodarskega in narodno-političnega, ampak tudi iz praktičnega gospodarskega stališča. Gospod Župnek predlaga zvezo Slovenije z morjem s podaljškom iz Kočevja, toda v smeri Kočevska Reka — Borovec — Čabar — Prezid — Sušak. Dočim je Klodičeva linija pasivna, zaostaja glede rentabilnosti in smotrenosti tudi Musilova linija za Župnekovo, ki bi kočevske in gorskokotarske ogromne gozdne komplekse spremenila na en mah v rentabilne komercijelne gozdove, dosedaj vsled odrezanosti od sveta revno prebivalstvo pa v krepak srednji stan vse tja do italijanske meje. Strategično bi bila izborna skrita po različnih obraščenih rebrih, dosti krajša od Klodičeve in nič daljša od Musilove.

Mi, ki poznamo teren, kraje in prilike, ne maramo prekludirati mnenja izvedencev v nobeni smeri. Izražamo le svoje misli kot praktični lajiki, gospodarji in rodoljubi. Najboljšo smer naj določijo strokovnjaki. Jasno je, da ta zamore iti le iz Kočevja, ki je naravno središče vseh dolin od Grosuplja in Novega mesta pa tja do italijanske meje in je vsled tega tudi naravno izhodišče. V tem se ujemajo vsi resni železniški in drugi krogi. In v tem znamenju želimo našim strokovnim in interesiranim krogom pri izberu in določitvi bodoče zveze Slovenije z morjem le eno — srečno strokovno roko.

S.

Oblastne volitve.

Vidovdanska ustava določa, da se narodna vlada potom občine, to je potom občinskega odbora in predstojništva za občinske stvari, potom srezke skupščine in odbora za skupne stvari sreza, potom oblastne skupščine in odbora za skupne stvari v oblasti ali deželi, pokrajini, in potom Narodne skupščine in iz nje vzete vlade iz večine za vsedržavne stvari. Vsak 21 letni državljan ima en glas. Povsod odločuje večina. To je res demokratska ustava, po kateri ob zrelosti državljanov oziroma volilcev o neenakosti ne more biti govora.

Za občine se pretresa te dni zakon v zakonodajnem odboru Narodne skupščine. Bo za vso državo seveda eden. Slonel bo na dobro preizkušenih načelih starega srbijanskega in dalmatinskega občinskega zakona.

Za srezke samouprave zakon že od leta 1922 obstoja. Enako za oblastne. Po dolgem neodpušljivem cincanju in zavlačevanju se je notranji minister odločil predložiti kralju v podpis ukaz, s katerim se zaukazujejo oblastne volitve po vsi državi na 23. januarja 1927.

Z oblastnimi volitvami in uvedbo oblastne samouprave bo storjen važen korak k umirjenju in k normalizaciji našega javnega in gospodarskega upravnega življenja. Saj spadajo v krog oblastne samouprave važni pokrajinski gospodarski, prosvetni, kulturni, zdravstveni in socialni posli v oblasti, n. pr. stavbni predpisi, javna dela (ceste, železnice, promet, mostovi, po a, reguliranje rek in hudournikov, izkoriščanje prirodnih dobrin itd.) skrb za napredek gospodarstva v oblasti, kmetijstva, živinoreje, vinogradništva, sadjereje, gozdarstva, ribarstva, lova, melioracije, podpiranje obrti, industrije in združništva, podig oblastnih gospodarskih podjetij, briga za narodno zdravje,

za humanitetne naprave (bolnice itd.), za zdravilne vrele, nadalje za socialne naloge, strokovne šole itd. s pravico določanja samoupravnega oblastnega proračuna. Torej še večji delokrog kot starega deželnega zbora. Z zakonom se ta delokrog lahko razširi in spopolni.

Oblastna skupščina bo predvsem gospodarskega značaja. Zato spadajo v njo predvsem dobri gospodarji in upravniki, a ne politiki. Seveda se pri nas ne bo mogoče izogniti, da ne bi politične stranke postavile svojih list, Apeliramo v občem interesu nanje, naj ne postavljajo politikov in političnih agitatorjev za kandidate za oblastne poslance, ampak predvsem trezne gospodarje, računarje in dobre, vestne upravnike. Ker iz gori naštetega programa je razvidno kaj vse dobrega se da napraviti v oblasti, ako jo bodo imeli v rokah trezni gospodarji, moške dela in vsvarjanja, ne pa moške političnih agitačnih namenov.

Volitve se vrše s kandidatnimi listami po srezih. Torej bo vsaka skupina, ki bo reflektirala na kakšnega poslanca v srezu, morala v dotičnem srezu postaviti svojo kandidatno listo. Na vsakih 10.000 prebivalcev v srezu pride en poslanec. V kočevskem srezu n. pr. štirje. Določi pristojno upravno sodišče, koliko, pri nas torej ono v Celju. Mesta nad 5000 prebivalcev volijo svoje poslance. Pri nas torej Ljubljana, Maribor in Celje. Kočevje ima le 3600 prebivalcev, ker stanuje večina delavcev zunaj mesta, v bližnjih vaseh. Osem dni od dneva razpisa se določi število kandidatov za srez. Od 9. do 25. dneva od razpisa volitev se vlagajo kandidatne liste. Volilni imenik volilcev za Narodno skupščino, veljaven za volilno leto, velja tudi za oblastne volitve. Ljubljanski oblastni zbor bo štel predvidoma 54 poslancev, mariborski nekaj nad 60. Za oblastnega poslanca se zahteva iste lastnosti kot za onega v Narodni skupščini, torej da je 24 let star, da je volilec, da obvlada državni jezik v govoru in pisavi itd. ter da je vsaj tri leta že v oblasti. Posle vodi Oblastni odbor, 4 do 8 članov, izbran od plenuma, in sicer za isto poslovno dobo kot velja za skupščino in za skupščinskega poslanca, to je za štiri leta.

Ne samo iz gospodarskih in lokalno-pokrajinskih interesov, tudi iz splošnega politično-psihološkega vidika je razpis oblastnih volitev izborna poteza. Vsi delavljni zabavljači, ki kaj pomenijo, bodo dobili priliko, da pokažejo, kaj da znajo; dobili bodo svoj delokrog in to bo značilo bistveno olajšanje atmosfere, v kateri je Beograd vse kriv. Nujno potrebne pokrajinske stvari, za katere se preobloženi Beograd ni mogel dovoljno brigati, bodo dobile svojega rešitelja. Atmosfera, ki jo proizvajajo negativni elementi, bo dobila nov ventil. In kar je glavno: Vidovdanska ustava je treba preizkusiti.

V tej smeri je pričakovati, da bodo oblastnim volitvam že leta 1927 sledile občinske na podlagi pretresajočega se zakona, tem pa srezko-samoupravne. Izza njih morda kmalu tudi one v Narodno skupščino. Ko se to zgodi, bo fungiral naenkrat cel aparat na podlagi Vidovdanske ustave. Prepričani smo, da bo, ako pridejo resni moške na odgovarjajoča mesta, deloval odlično tako v korist ljudstva kot v ugled in napredek države. Finančne vire, stare deželne doklade, mora itak država takoj odstopiti, ker ji ne pritičejo več.

Dr. S.

Iz NRS.

Seja Mestnega odbora NRS Kočevje se je vršila dne 24. novembra ob osmih zvečer pri „Kikelmatlu“. Predsednik Dr. Iv. Sajovic je podal kratko politično poročilo glede položaja stranke v državi, v oblasti in srezu, tajnik profesor Fabjančič in blagajnik M. Čadež pa o članstvu v Kočevju. Po daljši debati o vseh aktualnih stvareh so se sklenili soglasni sklepi, ki se bodo potom predsedstva izvedli. Mestna organizacija je že od zadnje seje narasla za sedem članov. Vse članstvo je naročeno na „Lj. Samoupravo“.

Seja Srezkega Odbora NRS za srez Kočevje se vrši v nedeljo dne 28. novembra ob 11. uri v odvetniški pisarni Dr. Ivana Sajovica v Kočevju.

Vse Odbore NRS, to je krajevne in srezke, vabim, da mi po možnosti do konca novembra t. l. določijo sporočilo:

- a) o številu volilcev v njih okolišu in
- b) o številu članov NRS, ki so združeni v okrilju poročajoče organizacije.

Delegat Glavnega Odbora NRS:

Dr. Ivan Sajovic
Kočevje.

Dopisi.

Kočevje. Dne 20. novembra se je vršila pod predsedstvom mestnega župana Dr. Sajovica seja mestnega občinskega odbora Kočevje. Na dnevnem redu je bil tudi občinski proračun za leto 1927. Za sejo je vladalo v mestu veliko zanimanje, ker se je slišalo, da so oni Kočevjarji, ki so združeni v „Deutscher Klub“, proti spolnitvi že izvršene mestne kanalizacije in nasipanja Trga Kralja Petra Osvoboditelja, ki ga je županstvo kanaliziralo in dvignilo teren, da se odpravijo večne in nezdrave poplave v spodnjem mestu. Ob tozadevnem interesantnem poročilu obč. svetovca Ivana Mandelca se je k debati prijavil duševni vodja „Nemškega kluba“ Dr. Hans Arko, ki je imenom tega kluba podal izjavo, da bodo odslej njegovi člani principijelno in dosledno glasovali proti vsakemu predlogu večine. Ko jih je župan pozval, češ, da naj sami stavijo druge ali izpreminjevalne predloge, ki jih bo dal v debato in jih bo plenum brez dvoma z veseljem sprejel, ako bodo za mesto boljši, so odgovorili, da jih nimajo. V ostalem je pa župan pripomnil, da bi ravno Nemški klub kot klub nemških meščanov in hišnih nemških posestnikov moral biti vesel, da obstoja na mestni občini večina, ki ima smisel za napredek mesta, za sanacijo zanemarjene in površne mestne kanalizacije in ureditev mestnih trgov in ulic, kar vse se mora stopnjema od leta do leta iz normalnih dohodkov smoteno izpeljati, da postane Kočevje res lepo, lično moderno mesto. Z zanikavno politiko za vsako ceno se pa ne pride daleč. Poročilo o izvršenih delih je bilo na to odobreno s 15 proti 9 glasovom. Proračun mestne občine izkazuje

527.000 Din dohodkov in 525.000 Din izdatkov, tako da znaša prebitok okroglo 2000 Din. — Govorniki Nemškega kluba so kritizirali zlasti novó postojanko za občinskega in šolskega zdravnika letno po 12.000 Din, katere upravičenost so pa končno uvideli, a glasovali zopet principijelno proti, enako tudi proti rednim postojankam za zboljšanje kanalizacije ter trgov in ulic v mestu. Proračun je bil konečno sprejet s 15 proti 9 glasovom. Enako tudi proračun za Vodarno in Elektrarno. Člani Nemškega kluba so kritizirali ceno elektrike po 4 Din za kilovatno uro in 4 Din za 1000 l vode. Župan jim je odgovoril, da tudi on uvideva visoko ceno zlasti vode, ter jih je pozval, naj stavijo v tem oziru izpreminjevalne predloge, ki jih da takoj v debato. Člani Nemškega kluba so ta poziv odklonili . . .

Seje se je udeležila močna nemška galerija, ki pa je vzpričo zadržanja svoje delegacije v občinskem odboru bila videti precej poparjena. Zopet drugi so zmajevali z glavami . . . Prišel je tudi poročevatelj „Gottscheer Zeitung“ in njegov duševni vodja. Najpreje je pridno pisal, ko pa je videl, da se mu godi kot Balaamovemu oslu, je odložil svinčnik in papir . . .

Večina mestnega odbora kočevskega, ojačena s člani obeh narodnosti, bo korakala v svojem stvarnem delu za mesto in njegov napredek v započeti smeri dalje ter se ne bo bala položiti računa o svojem delovanju niti pred Nemci niti pred Slovenci, ker dela po svoji najboljši vesti v blagor vseh.

Kočevje. Dne 23. novembra je priredila Kočevska Čitalnica v hotelu Trst Simon Gregorčičev večer, ki je pod predsedstvom in vodstvom ravnatelja realne gimnazije gospoda Anton Burgarja jako lepo uspel. Prof. Polovič je podal interesantno sliko pesnika iz idejnega sveta njegovih pesmi tako v narodnem, kot v kulturnem in političnem oziru, prof. Mišan Fabjančič je recitiral najmarkantnejše njegove umotvore, kočevsko „Glasbeno društvo“ je pa pod spretnim vodstvom nadučitelja Trosta zapelo tri Gregorčičeve pesmi. Večer se je zaključil s prosto zabavo, ki je tudi v družabnem oziru odlično uspela. Pozdravljamo idejo, ki jo je priobčil prof. Dr. Bajec, da se bodo vršili družabni sestanki odslej s predavanji ter prosto zabavo vsakih štirinajst dni. Kot prvi prihodnji predavatelj nastopi sodnik Šavelj s temo „O narodnih običajih na Gorenjskem“.

Iz Dolenje vasi pri Ribnici. V našem listu je bil 10. oktobra t. l. pod gorenjim naslovom priobčen članek, v katerem se dolžijo Orli, da so v Dolenji vasi pribili mačka na križ. Kakor smo se prepričali, v Dolenji vasi ni orlovskega odseka in je sodna preiskava proti osumljenim storilcem pokazala, da so se Orli v omenjenem dopisu po krivem obdolževali dotičnega dejanja. S člankom, ki je prišel brez vednosti uredništva v tisk, se je zgodila orlovski organizaciji krivica, katero obžalujemo in jo s tem lojalno popravjamo.

Tedenske vesti.

Osebnosti. Umrl je v Domžalah odličan rodoljub in sokolski organizator Andrej Slokar, lesni trgovec in posestnik v Domžalah. Pogreb se je vršil včeraj. N. p. v m. — Dr. Josip Wilfan, voditelj primorskih Jugoslovenov in poslanec v rimskem parlamentu, je bil od fašistov aretiran in dva dni držan v zaporu. V stanovanju se je izvršila hišna preiskava, seveda brezuspešna. Z ozirom nato le s prosto samovoljo in fašistovsko obesnostjo utemeljeno nasilje odličnega parlamentarca svetovnega slovesa je po Evropi nevarno završalo in zlasti v beograjskem parlamentu je našel ta nasilni akt energičen odmev. Musolini je nato odredil, da se Dr. Wilfana izpusti, češ, da se ga je aretiralo le „pomotoma“ . . .

Število učencev na osnovni šoli v Kočevju znaša 440. Od teh je 250 dečkov in le 190 deklic. Po narodnosti je 279 Slovencev in le 161 Kočevjarjev, dasi so vsolane tudi nekatere bližnje kočevarske vasi. Vsled slabih gospodarskih prilik se kočevarsko prebivalstvo namreč silno izseljuje. Najrajše bi se izselilo v Ameriko. Slovenci se doseljujejo glavno kot industrijski delavci in kmetje, ki kupujejo od Kočevjarjev zapuščena posestva. Ta se dobe primeroma po nizki ceni.

Večje število posestev v kočevskem okraju je po nizki ceni na prodaj. Vprašati na odvetniško pisarno Dr. Ivan Sajovic, Kočevje.

Kurivo iz trdega lesa v vsaki obliki kupuje Tekstilana d. d. Kočevje po 60 Din m³ postavljenega k tovarni. Podjetje se je k temu koraku odločilo iz vidika, da pridejo silne množine lesa v nič v obliki odpadkov in da bi bilo v interesu narodnega gospodarstva, da se tudi te odpadke vnovči, zlasti z ozirom na hudo pomanjkanje denarja v okraju. Ta les hoče porabiti mesto premoga.

Mestna Hranilnica Kočevska ima nad 20 milijonov Din vlog. Na zemljišča posoja po 8% proti primerni amortizaciji, na me-nice pa po 10%. To je edini pupilarno varni zavod v srezu Kočevje, ki obsega tudi Velike Lašče in Ribnico. Poleg ostalih jamstev jamči za vloge tudi Premoženska uprava mesta Kočevje, katere premoženje, sestoječe iz hiš in silnih gozdnih kompleksov, cenijo strokovnjaki na 50 milijonov Din.

Slika starega kočevskega „Studentenheima“, prinaša glasilo šovinističnih Nemcev „Cillier Zeitung“. Je to skromna stara hiša, ki je imela prostora za ca 10 dijakov, ki so v hiši le stanovali. Bila je to le farsa dijaškega zavoda. Da se vidi, kaj so imeli Nemci, a kaj so po prevratu vstvarili kočevski Slovenci, smo dali napraviti kliše iz slike „C. Z.“ pa sedanjega „Dijaškega Doma“, ki obstoja iz dveh palač s skoro sto gojenci pod strokovnim pedagoškim vodstvom in pravilnim modernim internatom. Te slike prinesemo kričaču v „C. Z.“ za božično vezilo v našem listu.

Glavnica . . . 3.000.000 Din
Rezerve proti . . . 700.000 „
Stanje vlog ca 20.000.000 „

Brzjavni nasl.: Merkantilna

Telefon interurban:

Kočevje št. 3 - Ribnica št. 4.

MERKANTILNA BANKA

centrala KOČEVJE, podružnica RIBNICA

kupuje in prodaja dolarje in druge valute, vrednostne papirje, srečke itd. Izvršuje nakazila in vnovčenje v tu- in inozemstvu. Izvršuje vsa v bančno stroko spadajoča posla. Zveza z Ameriko.

Je dragevolje strankam na razpolago brezplačno z informacijami glede kateregakoli denarnega posla.

Obrestovanje vlog do dneva pologa do dneva dviga:

brez odpovedi 5%
na 1 mesečno odpoved . . . 6%
na 3 mesečno odpoved . . . 7%
na 6 mesečno odpoved . . . 8%

Rentni in invalidski davek plača banka sama.

Uradne ure: od 1/29. do 12. predpol. in od 3. do 5. ure popoldne.

Sprememba vlakov. Pričenši s 1. novembrom t. l. izostane na progi Čakovec-Dolnja Lendava mešani vlak številki 7236, ki odhaja iz Čakovca ob 12. uri 37 minut in prihaja v Doljno Lendavo ob 13. uri 35 min.; namesto tega pa vozi od 1. novembra 1926 dnevno redno mešani vlak številki 7240, ki odhaja iz Čakovca točno ob 12. uri in prihaja v Doljno Lendavo ob 13. uri 7 minut.

Gospodarstvo.

Komu v korist?

Pod tem naslovom piše g. Iv. Hiter, viš. kontrolor Mestne hranilnice ljubljanske, med dr. sledeča aktualna, splošno in posebno tudi za naše razmere važna izvajanja, ki jih prinašamo v posnetku (ljubljansko „Jutro“).

„Znano je dejstvo, da so morale slovenske hranilnice za časa vojne podpisati pod pritiskom avstrijske vlade milijonska vojna posojila. Zato se niso uporabile samo njihove rezerve, marveč so bile tangirane v veliki meri tudi vloge. Znano je pa nadalje tudi, da naša država teh vojnih posojil ni priznala in se od hranilnic smatrajo kot izguba. Ne more pa se navesti niti en slučaj, v katerem bi bil kak vlagatelj radi tega prikrajšan na svojih vlogah ali na svojih obrestih le za en vinar; niti slučaj, v katerem bi se bila enemu občinskemu davkoplačevalcu radi te izgube hranilnic predpisala za en vinar višja občinska doklada.

Žalostno, skrajno žalostno je, da se v času, ko je itak vsa Slovenija pod težo gospodarske krize, najdejo še ljudje, ki skušajo to krizo povečati z beganjem in z napačnimi propovedmi, ki so sposobne pripraviti vlagajoče občinstvo do tega, da potegne svoj denar iz denarnih zavodov brez razlike in ga hrani doma po svojih škrinjah. Ali si ti hujskači predstavljajo posledice, ki morejo iz tega nastati za splošnost? Taki ljudje, pa naj si pripadajo katerikoli politični stranki, nimajo pravice nastopati kot dobrotniki in voditelji ljudstva, ki rabiresnega poduka in ne zavajanj; nimajo pa tudi ne pravice, reklamirati za sebe občinske uprave.

Po vseh državah, kjer so se uvedle občinske (mestne) ali okrajne hranilnice, se je pokazalo, da je ta vrsta denarnih zavodov za malega človeka najpripravnejši hranitelj njegove gotovine, pa tudi največji dobrotnik onemu, ki si v potrebi išče posojila. Povsod drugod se stremi za tem, da hranilnice ugodno uspevajo, kajti čim močnejša je hranilnica, tem več koristi od nje imajo občina, okraj, pa tudi splošnost.

Ne morem torej pojmiti, da se zaganjajo javno in tajno v te institucije in to osebe, ki bodo morda kdaj same rabile pomoč hranilnic.

Ne bilo bi mi ljubo, ko bi se moral kdaj dotakniti varnosti vlog kje drugje. Storil bom pa to brezobzirno, če se bo napram hranilnicam še nadaljevala.

Vsega uvaževanja vredne besede, ki jih naj dobro premisli in pomni vsakdo, vzlasti pa marsikak kričač!

Izdaja za konzorcij in urejuje Ivan Bedina, Kočevje.
Tiskarna J. Pavliček, Kočevje.

Listnica uredništva.

Pisma slovenskega radikala v prihodnji številki. — **G. H. v Z.:** Postavitev kandidatov za oblastne poslance po srezih je predvsem stvar dotičnega sreza in njegovih strankarskih zaupnikov. — **G. B. Z. v L.:** Laški srez spada res pod Velikega župana ljubljanske oblasti, po obstoječih statutih NRS pa spada pod Okrožni odbor NRS Maribor, ker je Maribor njegovo volilno okrožje.

Prosto stanovanje

vzame v Kočevju mirna uradniška rodbina iz treh oseb. Ponudbe pod „Prosta pogodba“ na uredniško listo.

Učenca

sprejme Ferdinand Wolf, slikarski in pleskarski mojster v Kočevju.

Iz mestnega gozda tik mesta Kočevje

se proda na panju 250 smrekovih debel od 35 cm dalje ter 68 debel bukev od 40 cm debeline, najboljše mu ponudniku. Pojasnila odvetniška pisarna Dr. Sajovic, Kočevje.

Kavarna Zurl-Schleimer

se priporoča

p. n. prebivalstvu iz mesta in okolice.

3-3 Prvovrstna postrežba.

P. t. potnikom in posetnikom Kočevja ter cenj. meščanstvu se priporoča

HOTEL „TRST“, Kočevje

Prvovrstna kuhinja. Najboljša vina.
Sobe za tujce. — Avtogaraža.

J. Klemenčič
hotelir.

ZOBNI ATELJE

BORIS BAN, Kočevje

vis à vis župne cerkve, hiša tvrčke Peter Petsche

izvršuje solidno in zanesljivo vsa v zobotehnično stroko spadajoča dela. — Vsak delavnik od 8. do 12. in od 2. in 5. ure, ob nedeljah od 8. do 12. ure.

Zlate, srebrne, porcelanaste in cementne plombe, zlate mostičke in krone, umetno zobovje, čiščenje zob, pritrjevanje, obnova.

CENE IN DELO BREZ KONKURENCE!

Pozor!
Pozor!

Poljedelci in obrtniki!

Brezkonkurenčno si nabavite Vaše potrebščine, kakor: železo, pločevino, žičnike, žico, štedilnike, razno kovaško, ključavničarsko, mizarstvo in drugo obrtniško ter poljedelsko orodje, barve, razne lake, bencin, olje, firnež itd. Poljedelski stroji, razni plugi, brane, slamo-reznice, mlatilnice, čistilnice pri stari na novo urejeni tvrčki

Fr. Göderer nasl. FR. HUBER, Kočevje.

Zaloga najboljšega cementa in drugih stavbenih potrebščin.

Zaloga smodnika in vseh drugih lovskih potrebščin.

✱
✱

DIJAŠKI DOM KOČEVJE.

Največji tovrstni internat Jugoslavije.

Prvovrsten internat za srednješolsko učečo se mladino pod pedagoškim vodstvom in nadzorstvom aktivnih srednješolskih profesorjev.

Krasna igrišča. — Smrekovi gozdovi. — Lastni vrtovi. — Lastna ekonomija.
Popolna prvovrstna oskrba. — Radiokoncerti. — Nizke cene.

STEVILO MEST OMEJENO NA 100 GOJENCEV.

✱
✱

5% Mestna hranilnica v Kočevju

Uradni prostori so v Gradu Trg Kralja Petra Osvoboditelja.

Uradni dnevi vsak dan od 8. do 11. ure dopoldne in ob sejnih od 8. do 12. ure dopoldne.

Stanje vlog dne 1. julija 1926:
Din 20,836.000.—

Obrestna mera za hranilne vloge (brez odbitka rentnega davka) 5%
Obrestna mera za hipoteke 8%
Obrestna mera za menice 12%